

Podpůrný materiál k aktivitě před filmem

Keporkak

Zpívající obr, který putuje oceány světa

Základní informace

- ▶ **Čeled:** plejtvákovití
- ▶ **Délka:** 12–16 metrů
- ▶ **Hmotnost:** 25–30 tun
- ▶ **Délka života:** 50–90 let
- ▶ **Výskyt:** všechny oceány světa
- ▶ **Potrava:** kril, malé ryby, plankton

Keporkak patří mezi nejúchvatnější tvory naší planety. Je to velká velryba, která může dorůst délky až 16 metrů a vážit tolik jako několik slonů dohromady. Přestože je tak obrovský, pohybuje se ve vodě s překvapivou lehkostí. Jeho nejvýraznějším znakem jsou dlouhé prsní ploutve, které mohou měřit až pět metrů. Díky nim dokáže dělat elegantní obraty, pomalé vlnivé pohyby i slavné skoky nad hladinu, při kterých se celé jeho tělo vynoří z vody a s ohromným šplouchnutím dopadne zpět.

Keporkaci jsou také známí jako „zpěváci oceánů“. Samci vytvářejí složité zpěvy, které mohou trvat i více než dvacet minut a opakují se v přesných vzorcích. Tyto zvuky se šíří vodou na obrovské vzdálenosti, někdy i desítky kilometrů. Vědci se domnívají, že zpěvy slouží ke komunikaci mezi velrybami a také k lákání samic během období rozmnožování. Zajímavé je, že celé skupiny keporkaků mohou postupně měnit melodii, jako by společně skládaly novou píseň.

Další fascinující vlastností keporkaků je jejich každoroční migrace. Patří k nejdelším mezi všemi savci. Každý rok putují tisíce kilometrů mezi chladnými oblastmi, kde se krmí, a teplými moři, kde rodí mláďata. V chladných vodách se živí hlavně krilem a drobnými rybkami, které filtrují pomocí obrovských kostěných lišt v tlamě. V teplých vodách však téměř nejí – soustředí se na péči o mláďata, která se rodí bez silné vrstvy tuku a potřebují klidné, teplejší prostředí.

Keporkaci jsou mírumilovní a zvědaví tvorové. Často se přibližují k lodím, někdy dokonce vypadají, jako by pozorovali lidi. Přestože jsou pro člověka neškodní, sami čelí mnoha hrozbám. Patří mezi ně znečištění oceánů, plastový odpad, srážky s loděmi, hluk z lodní dopravy a změna klimatu, která ovlivňuje množství jejich potravy. Díky mezinárodní ochraně se však jejich počet v některých oblastech začíná zvyšovat, což je dobrá zpráva pro celý oceánský ekosystém.

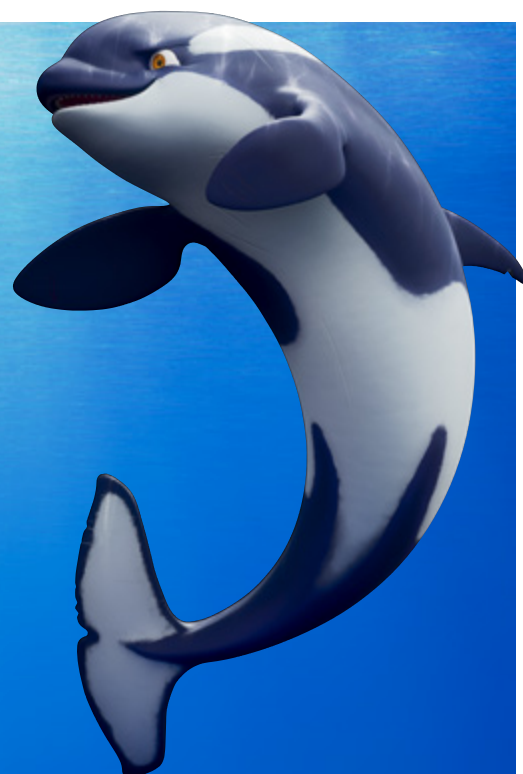
Keporkak je tak nejen symbolem krásy a síly oceánů, ale také připomínkou toho, jak důležité je chránit mořské prostředí. Jeho zpěvy a skoky nám ukazují, jak bohatý a živý je svět pod hladinou – a jak moc stojí za to ho chránit.

Kosatka dravá

inteligentní vládce oceánů

Základní informace

- **Řád:** kytovci
- **Čeleď:** delfínovití
- **Délka:** 6–9 metrů
- **Hmotnost:** 3–6 tun
- **Délka života:** 50–90 let (samice často déle)
- **Výskyt:** všechny oceány světa
- **Potrava:** ryby, tuleni, delfíni, někdy i velké velryby

Kosatka dravá je jedním z nejpůsobivějších tvorů, kteří obývají světové oceány. Přestože se jí často říká „velryba zabiják“, ve skutečnosti patří mezi delfíny a je to největší zástupce celé této skupiny. Dorůstá délky až devíti metrů a váží několik tun, ale i přes svou velikost je neuvěřitelně rychlá a obratná. Její černobílé zbarvení je tak výrazné, že si ji s žádným jiným mořským živočichem nespletete.

Kosatky jsou známé svou výjimečnou inteligencí. Žijí ve skupinách zvaných „rody“, které fungují jako pevné rodinné jednotky. V rámci těchto skupin spolupracují při lovu a dokážou vymýšlet promyšlené strategie. Některé rody například společně vytvářejí vlny, aby spláchly tuleně z ledové kry, jiné kosatky zase obklíčí hejno ryb a donutí je shromáždit se do těsné „koule“, ze které se snadno loví. Tyto lovecké techniky se předávají z generace na generaci, podobně jako kulturní tradice u lidí.

Komunikace hraje v životě kosatek zásadní roli. Vydávají širokou škálu zvuků – pískání, cvakání i hluboké tóny – které slouží k domlouvání, orientaci i lovu. Každý rod má svůj vlastní „dialekt“, podle kterého se kosatky poznají. Díky echolokaci dokážou přesně určit polohu kořisti i v temných hlubinách oceánu.

Kosatky obývají téměř všechny oceány světa, od ledových vod Arktidy až po tropické oblasti. Jejich potrava je velmi rozmanitá – některé skupiny se specializují na ryby, jiné loví tuleně, delfíny nebo dokonce i velké velryby. Tato přizpůsobivost z nich dělá jedny z nejúspěšnějších predátorů na planetě.

Přestože jsou kosatky silné a odolné, čelí i mnoha hrozbám. Patří mezi ně znečištění oceánů, úbytek potravy, hluk z lodní dopravy a v některých oblastech i lov. Vědci je však intenzivně studují a snaží se chránit jejich prostředí, protože kosatky hrají důležitou roli v rovnováze mořských ekosystémů.

Kosatka dravá je tak nejen fascinující lovec, ale také symbol síly, inteligence a složitých sociálních vazeb, které najdeme i v hlubinách oceánů.

Remora (štítovec)

*mistr přichycení
a věčný cestovatel oceánů*

Základní informace

- ▶ **Řád:** ostnoploutví
- ▶ **Čeleď:** přísavníkovití (Echeneidae)
- ▶ **Délka:** 30–90 cm (podle druhu)
- ▶ **Výskyt:** tropické a subtropické oceány
- ▶ **Potrava:** zbytky potravy hostitele, drobní živočichové, paraziti

Remora je fascinující mořská ryba, která si vyvinula jeden z nejneobvyklejších způsobů života v oceánu. Na horní straně hlavy má zvláštní přísavný terč, který vznikl přeměnou hřbetní ploutve. Díky němu se dokáže pevně přichytit k velkým mořským živočichům, jako jsou žraloci, manty, mořské želvy nebo dokonce i velryby. Když se jednou „přilepí“, může se s nimi nechat vozit na dlouhé vzdálenosti, aniž by musela sama vydávat mnoho energie.

Remory se často vyskytují také na tělech **keporkaků**, kteří patří mezi největší velryby světa. Keporkakům jejich přítomnost nevadí — remory se přichytí na jejich boky nebo břicho a živí se zbytky potravy, které velrybě uniknou při filtrování krilu. Někdy sbírají i drobné parazity z jejich kůže. Keporkak tak funguje jako „plovoucí ostrov“, který remorám poskytuje potravu i bezpečí, zatímco on sám tím nijak netrpí.

Tento způsob života je příkladem **komenzalizmu** – vztahu, kdy jeden druh získává výhodu a druhému to neškodí. Nebo dokonce sbírá parazity z jeho kůže. Tím může být dokonce užitečná, protože velkým živočichům pomáhá udržovat tělo čisté. Přestože se někdy říká, že remory „škodí“ žralokům, ve skutečnosti je většina hostitelů téměř nevnímá.

Remory jsou rychlé a obratné ryby, které se dokážou bleskově odpojit a zase přichytit, když je potřeba. Jejich tělo je štíhlé a přizpůsobené životu v blízkosti velkých tvorů, kteří jim poskytují nejen potravu, ale i ochranu před predátory. Zajímavé je, že remory nejsou paraziti – neberou svému hostiteli energii ani živiny, jen využívají jeho pohyb a prostředí.

Díky svému neobvyklému způsobu života patří remory k nejzajímavějším rybám tropických a subtropických moří. Jsou důkazem toho, jak rozmanité a překvapivé mohou být vztahy mezi živočichy v oceánu.